

Установи розробники:

ДУ «Інститут медицини праці імені Ю. І. Кундієва НАМН України»;
Національна медична академія післядипломної освіти імені
П. Л. Шупика МОЗ України

Підготовлено в рамках виконання НДР: *«Оцінка ризиків та профілактика виробничо-зумовленої захворюваності працівників стоматологічної служби в умовах застосування сучасних медичних технологій» (№ держреєстрації 0116U0000496)*

Рецензенти:

Нагорна А. М., д-р мед. наук, проф., чл.-кор. НАМН України,
завідувачка відділу епідеміологічних досліджень ДУ «ІМП імені
Ю. І. Кундієва НАМН»;
Стеренбоген М.Ю., канд. мед. наук, ст. наук. співроб., доцент кафедри
медицини праці, психофізіології та медичної екології НМАПО імені
П. Л. Шупика МОЗ України

**Голова проблемної комісії МОЗ України та НАМН України
«Гігієна праці та профзахворювання»:**

чл.-кор. НАМН України, д-р мед. наук, проф. В. І. Чернюк

Відповідальний за випуск:

ДУ «ІМП імені Ю. І. Кундієва НАМН»»,
Вул. Саксаганського, 75, м. Київ, 01033

Отримання додаткової інформації:

д-р мед. н., ст. наук. співроб. Варивончик Д.В.
Тел.: 0 (44) 289-45-26.
E-mail: dv7@ukr.net

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
Державна установа «Інститут медицини праці
імені Ю. І. Кундієва НАМН України»
(ДУ «ІМП імені Ю. І. Кундієва НАМН»)

ІНФОРМАЦІЙНИЙ ЛИСТ про нововведення в системі охорони здоров'я

Випуск з проблеми
«Гігієна праці та профзахворювання»

РЕКОМЕНДОВАНО
Проблемною комісією
МОЗ України та НАМН України
«Гігієна праці та
профзахворювання»
від 25.10.2018 р., протокол № 3

ЗАТВЕРДЖЕНО
Вченою радою
ДУ «ІМП імені Ю. І. Кундієва
НАМН»
від 11.10.2018 р., протокол № 8

ПРОФІЛАКТИКА ВИРОБНИЧО-ЗУМОВЛЕНОЇ ЗАХВОРЮВАНOSTІ ПРАЦІВНИКІВ СТОМАТОЛОГІЧНОЇ СЛУЖБИ, В УМОВАХ ЗАСТОСУВАННЯ СУЧАСНИХ МЕДИЧНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

АВТОРИ:
д-р мед. н. ВАРИВОНЧИК Д.В.,
КОПАЧ К.Д.

Київ – 2018

Наклад: 100 прим.

ЛІКАРЯМ ІЗ СПЕЦІАЛЬНОСТЕЙ:
«ПРОФЕСІЙНА ПАТОЛОГІЯ»,
«ГІГІЄНА ПРАЦІ»,
«ГРОМАДСЬКЕ ЗДОРОВ'Я»

Суть впровадження: Пропонується система ризик-орієнтованих заходів, спрямованих на попередження виробничо-зумовленої та професійної патології у працівників стоматологічної служби.

Пропонується для впровадження в практику роботи лікарів з професійної патології, гігієни праці, громадського здоров'я, комісій з медичних оглядів працюючих, для попередження виробничо-зумовленої та професійної патології у працівників галузі охорони здоров'я (стоматологічної служби) України.

Ризик-спрямовані заходи профілактики виробничо-зумовленої та професійної патології у працівників стоматологічної служби повинні передбачати наступні чотири рівня заходів інженерно-промислового гігієнічного контролю (ІПГК):

- I рівень – елімінація небезпечного виробничого фактора із робочої зони працівників;
- II рівень – інженерно-технічні засоби управління виробничими небезпеками на робочому місці;
- III рівень – адміністративний контроль за безпекою на робочому місці;
- IV рівень – використання працівниками засобів індивідуального захисту (ЗІЗ).

Запропоновані заходи ІПГК наведено в таблиці:

Рівні ІПГК	Рекомендації щодо застосування заходів у працівників стоматологічної служби
I	– Обмеження використання у стоматологічній практиці токсичних речовин I та II класів небезпеки
	– Заміна на менш токсичні речовини використовуваних у стоматологічній практиці токсичних речовин I та II класів небезпеки
	– Застосування виробничих технологій, що запобігають пило- та аерозолетворенню – волого-аспіраційна обробка тканин зуба, стоматологічних матеріалів тощо
II	– Забезпечення ефективного рівня припливно-витяжної вентиляції на робочих місцях – Використання ергономічного стоматологічного обладнання та інструментарію – Забезпечення раціонального освітлення та мікрокліматичних умов у виробничих приміщеннях
	– Підсилення заходів контролю за транспортуванням, зберіганням та утилізацією токсичних речовин I та II класів небезпеки, що використовуються в стоматологічній практиці та їх відходів

Рівні ІПГК	Рекомендації щодо застосування заходів у працівників стоматологічної служби
III	– Підсилення заходів з контролю щодо допуску працівників до роботи в шкідливих та небезпечних умовах праці
	– Здійснення контролю щодо тривалості робочого часу в шкідливих та небезпечних умовах праці
	– Розробка і поширення письмових інструкцій, протоколів, стандартів щодо правил техніки безпеки при використанні речовин та факторів, які визначають виробничу небезпеку
	– Маркування речовин, матеріалів, об'єктів та зон виробничої небезпеки
	– Здійснення контролю щодо дотримання працівниками правил безпеки праці при роботі в шкідливих та небезпечних умовах
	– Здійснення контролю щодо використання працівниками оснащення, наданого для їхнього захисту
	– Забезпечення та контроль проведення волого прибирання та наскрізного провітрювання виробничих приміщень кожні 2 години роботи
	– Проведення періодичного контролю ефективності функціонування систем вентиляції
	– Забезпечення умов санітарної обробки працівників після закінчення робочої зміни
	– Проведення систематичного визначення рівнів впливу на працівників шкідливих та небезпечних умов праці (під час атестації робочих місць)
	– Проведення періодичних освітніх заходів для засвоєння працівниками знань щодо факторів професійного ризику та практичних навичок безпеки на робочому місці
	– Контроль у працівників рівня знань щодо наявних небезпечних виробничих факторів та навичок виробничої безпеки
	– Розробка методичних рекомендацій (вказівок) щодо наявних професійних ризиків та профілактики виробничо-зумовленої та професійної захворюваності у стоматологічній службі
	– Розробка та періодичний перегляд інструктивно-методичних матеріалів з дотримання виробничої безпеки на робочих місцях в медичних закладах (в стоматологічній службі)
	– Періодичне проведення атестації робочих місць за умовами праці
	– Складання списку осіб, які зазнають впливу шкідливих та небезпечних умов праці
IV	– Забезпечення проходження працівниками медичних оглядів (попереднього та періодичних)
	– Забезпечення працівників з виробничо-зумовленою патологією диспансерним наглядом, заходами оздоровлення та реабілітації
	– Забезпечення направлення працівників з виробничо-зумовленою патологією до профпатологічної служби, для встановлення професійного захворювання
	– Недопущення до роботи в шкідливих та небезпечних умовах та виведення із професії працівників із професійними захворюваннями
	– Раціональне працевлаштування працівників, які недопущені чи виведені із професії
	– Забезпечення моніторингу за рівнями захворюваності працівників стоматологічної служби
	Використання ЗІЗ для захисту:
	– органа слуху (беручи та ін.), – органів дихання (медичні респіратори з НЕРА-фільтром), – органа зору (захисні окуляри із світлофільтрами), – шкіри (захисний текстильний медичний одяг, захисні фартухи й рукавички, захисні екрани обличчя) – кистей рук (віброзахисні рукавички, насадки тощо)

Запропоноване дозволяє покращити профілактику виробничо-зумовленої та професійної патології у працівників галузі охорони здоров'я (стоматологічної служби) України.